УДК 338.33

[https://doi.org/10.33296/2707-0654-9\(18\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0654-9(18)-04)

ГОРАЛЬ ЛІЛІАНА

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
проректор з науково-педагогічної роботи
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ,
Україна

ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0001-6066-5619>

КЛИМЕНКО КОСТЯНТИН

головний бухгалтер ПАТ "Укртрансфат"

ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0001-7400-3499>

КОРОЛЬ СВІТЛАНА

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ,
Україна

ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0002-4804-7612>

ФЕДОРОВИЧ ІРИНА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної економіки
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ,
Україна

ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0002-7139-6327>

**ШЛЯХИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЇХ ТЕХНІЧНОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ**

Анотація. У статті розкрито основні підходи до трактування реструктуризації промислових підприємств, зокрема і в контексті технічної реструктуризації. Визначено основну мету реструктуризації підприємств, яка полягає у максимально швидкій адаптивності до перманентних змін. Водночас виокремлено цілі задля її досягнення, що мають ознаки правових, управлінських, економічних, фінансових, виробничих, техніко-технологічних і структурних змін.

Проведено аналіз сучасного стану промислових підприємств. Визначено структуру валової доданої вартості за видами економічної діяльності, зокрема підприємств переробної промисловості, торгівлі, фінансової та страхової діяльності, транспорту тощо. Наведено індекси промислової продукції за окремими видами діяльності, що мають місце в умовах сьогодення, що дало змогу констатувати структуру доданої вартості як невикробничу і зменшення (чи відсутність) технологічного укладу промисловості. В розрізі аналізу виявлено наукоємні галузі, серед яких аерокосмічна; виробництво комп'ютерів і конторського обладнання; виробництво електронних засобів комунікацій; фармацевтична промисловість; постачання нафти, газу і електроенергії. Шляхом порівняння кількості осіб, зайнятих в науково-дослідних та дослідно-конструкторських роботах в Україні та світі, констатовано надзвичайно низьку їх кількість, що пов'язано із щорічним зменшенням фінансування НДДКР.

Значну увагу в роботі приділено лізинговим відносинам, які значно спрощують процес технічної реструктуризації. Загалом перманентні зміни породжують економічні перетворення, які виникають в результаті самоорганізації, цілеспрямованих зусиль та змін у зовнішньому середовищі, тому потребують періодичного проведення реструктуризації. Окреслено основні перешкоди у виборі шляхів диверсифікації розвитку промислових підприємств і запропоновано напрями їх вибору, що мають на меті модернізацію, реорганізацію, адаптацію та впровадження нововведень до повної реструктуризації з метою підвищення ефективності їх діяльності.

Ключові слова: реструктуризація, технічна реструктуризація, промислові підприємства, диверсифікація, розвиток.

Вступ. В умовах перманентних змін промислові підприємства все частіше змінюють свій вектор розвитку, який, в свою чергу, спричинює диверсифікацію їх діяльності крізь призму технічної реструктуризації. В таких умовах визначаються не тільки нові орієнтири підприємств, але й інструменти, методи, важелі, стимули і санкції. Вочевидь, що ключовим елементом виступає адаптивність, яка дає змогу побачити гнучкість, оперативність, виваженість і стійкість підприємств. Саме в такій площині визначаються не лише слабкі сторони, які не здатні протистояти загрозам, але й сильні сторони, які визначають можливості підприємства. Під впливом диверсифікованих факторів, власне, формуються вектори його розвитку, що супроводжуються технічною реструктуризацією. Вона сприяє досягненню високого рівня виробничого потенціалу, технологій, інновацій, що уможливорює укріплення

позицій підприємства на конкурентоспроможному ринку. Однак, це потребує значних капіталовкладень, як з боку самого підприємства за рахунок власних коштів, так і з боку інвесторів за рахунок запозичених та залучених коштів. Тому прерогативою постає економічна складова, що потребує вирішення економічних питань через диверсифікацію, так як сприятиме розв'язанню технічних проблем у площині реструктуризації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях вітчизняних і зарубіжних науковців проблемам зміни напрямів розвитку промислових підприємств приділяється велика увага. Значний внесок у вивчення цієї тематики зробили дослідники та науковці у різних галузях, зокрема О. О. Терещенко (2009), А.М. Поддєрьогін (2008), М. М. Кошевий (2011), В. В. (2010), О. І. Амоша (2017), Л. М. Саломатіна (2017).

Постановка завдання. У період сталого розвитку економіки питання диверсифікації втрачає певний інтерес, однак в умовах перманентних змін спаду або розвитку економіки набуває характеру економічного песимізму і оптимізму, відповідно. В тій чи іншій ситуації підприємства знаходяться у пошуку альтернативних варіантів, сценаріїв їх розвитку і визначенні стратегій. У ракурсі змін питанням перетворень на промислових підприємствах приділяються значна увага. Такий важкозупинний процес, що включає кризові явища, необдумані політичні рішення і часті кадрові ротації, призводить до необхідності диверсифікованого розвитку промислових підприємств через технічну реструктуризацію із мінімізацією негативного впливу ризику. Таким чином, визначення шляхів диверсифікації розвитку промислових підприємств є ключовим викликом сьогодення. У даній статті ми ставили завдання розкрити зміст реструктуризації, проаналізувати промислові підприємства та визначити шляхи диверсифікації їх розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реструктуризація – це широке поняття, яке увійшло в наукові дослідження і практичні розробки під час переорієнтації економік країн Центральної та Східної Європи на ринкові

механізми. Реструктуризація виробництва зумовлена функціонуванням об'єктивних законів: товарного виробництва, вартості, конкуренції, підвищення суспільних потреб, технічного прогресу. Ці закони є постійними і пронизують причинно-наслідкові зв'язки у відносинах, що мають місце в господарському житті.

Основною метою реструктуризації підприємств є максимально швидка адаптивність до перманентних змін. Для її досягнення необхідно визначити перелік цілей, серед яких правові, управлінські, економічні, фінансові, виробничі, техніко-технологічні і структурні. Вони дадуть змогу внести зміни щодо організаційно-правової форми підприємства, вдосконалити систему управління персоналом, збільшити величину прибутку, залучити інвестиційні кошти, забезпечити фінансову стійкість, розширити нові види продукції, забезпечити ріст обсягів виробництва, провести технічну реструктуризацію, провести декомпозицію моделі «As is» і трансформувати її до моделі «To be». Тому загалом, процес реструктуризації має всеохопний характер і діапазон значних змін.

Під реструктуризацією промислових підприємств, як правило, розуміється комплексне перетворення діяльності організації, що полягає як у зміні структури, так і системи управління виробництвом [1, с. 83.]. А. Поддєрьогін характеризує процес реструктуризації підприємства як фундаментальні, комплексні зміни, в основі яких лежать трансформація структури бізнесу і способу функціонування, що охоплюють практично всі аспекти його діяльності, кінцевою метою яких є попередження кризових явищ, підвищення ефективності роботи та конкурентоспроможності, збільшення прибутковості [2]. Водночас технічна реструктуризація характеризується досягненням максимально можливого рівня виробничого потенціалу, технології, інновацій, системи менеджменту і логістики промислових підприємств.

Загалом у 2019 році валову додану вартість (у фактичних цінах; %) в Україні створювали підприємства переробної промисловості, торгівлі, фінансової та страхової діяльності, транспорту тощо (див. рис. 1) [3].

При цьому в загальному обсягу виробництва за видами переважаючу частку згідно з даними Укрстату [4] мають добувна та переробна промисловість (84,6%), зокрема добування сирової нафти та природного газу 13,1%, добування металевих руд 9,1%, виробництво харчових продуктів 16,3%, металургійне виробництво 11,2%, машинобудування 9%, в якому виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів 3,1%, та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря 15,4%.

Рис. 1. Структура валової доданої вартості за видами економічної діяльності у 2019 році

Індекси промислової продукції (ІПП) за цими видами діяльності у 2019 році змінювалися хвилеподібно (див. рис. 2): максимальний обсяг видобування сирої нафти та природного газу припав на березень (110,1%), а мінімум – на лютий (90,7%); в добуванні металевих руд максимум був у березні (107,4%), а мінімальне значення ІПП було у вересні (88,1%). В той же час максимум ІПП у виробництві харчових продуктів сягнув 149,3% у вересні проти 84,2% у січні 2019 року. Індекс продукції металургійного виробництва коливався в межах від 87,5% (листопад) до 112,5% (грудень). ІПП в машинобудуванні теж мав синусоїдальний характер, досягаючи максимуму в лютому (114,1%) при січневому мінімальному значенні 83,6%. Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря здійснювалося майже рівномірно протягом року, що пояснюється сталою потребою у цій продукції комунальних та промислових споживачів.

Рис. 2. Індекси промислової продукції за окремими видами діяльності у 2019 році

Порівнюючи рис. 1 та рис. 2 мусимо говорити про невиробничу структуру доданої вартості та про зменшення (чи відсутність) технологічного укладу промисловості.

Інноваційна активність підприємств зросла з 5095 в 2016 році до 8173 в 2018, однак кількість підприємств з технологічними (продуктовими та/або процесовими інноваціями) стрімко зменшилася: від 3278 до 2937, тобто з 64% до 35%. Таким чином можемо стверджувати про спад наукоємності виробництва.

М. Кошевий в своїй праці навів основні характерні риси наукоємних виробництв [5]:

- наявність наукових шкіл, колективів конструкторів і технологів, здатних створювати унікальну і конкурентну на світовому ринку продукцію;
- переважання висококваліфікованих інженерно-технічних працівників та виробничого персоналу в загальній чисельності працівників підприємства;
- загальнодоступна та ефективна система підготовки висококваліфікованих кадрів;
- ефективна система захисту прав інтелектуальної власності;
- оперативне впровадження розробок, що забезпечують підвищену конкурентоспроможність;
- висока динамічність виробництва;
- державне стимулювання та підтримка на законодавчому та фінансовому рівнях;
- активна та ефективна інвестиційно-інноваційна діяльність;
- використання у виробництві передових технологій;
- тривалий життєвий цикл багатьох видів продукції;
- високі питомі витрати на НДДКР тощо.

Співвідношення витрат на НДДКР до загальних витрат або обсягу продажів (наукоємність продукції) є основним показником наукоємності галузі. Чітких меж чи критеріїв наукоємних галузей немає, проте прийнято вважати

галузь наукоємною, якщо він в 1,2-1,5 рази перевищує середній рівень по обробній промисловості індустріально розвинених країн.

На підставі розрахунків до числа наукомістких були віднесені 4 галузі: – аерокосмічна; виробництво комп'ютерів і конторського обладнання; виробництво електронних засобів комунікацій; фармацевтична промисловість [6].

Вважаємо, що до таких галузей на даний час можна віднести і постачання нафти, газу і електроенергії. Порівнюючи кількість осіб, зайнятих в науково-дослідних та дослідно-конструкторських роботах в Україні та світі Європі (табл. 1) [7], можемо констатувати надзвичайно низьку їх кількість, що передусім пов'язано із щорічним зменшенням фінансування НДДКР.

Таблиця 1

Кількість виконавців НДР та дослідників у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (у віці 15-70 років) (дані по окремих країнах), % [8]

Країни	Виконавці наукових досліджень і розробок							Дослідники						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ЄС 28*	17,9	18,7	–	19,7	–	20,4	–	11,5	11,9	–	12,9	–	13,3	–
Болгарія	6,9	7,1	7,5	7,7	8,7	10,0	10,9	4,7	5,0	5,2	5,6	6,1	6,5	7,1
Естонія	18,4	17,4	17,3	17,2	17,5	16,1	15,1	13,7	13,1	12,9	12,6	12,9	11,7	11,2
Іспанія	19,4	19,4	19,6	19,6	19,3	19,1	18,8	12,1	12,0	12,3	12,3	12,2	12,1	12,0
Латвія	11,1	12,0	12,7	11,9	12,9	13,0	12,8	7,9	8,8	9,4	8,6	9,2	9,0	8,6
Литва	15,5	18,3	17,8	18,0	19,0	16,7	17,0	11,5	14,2	14,2	14,3	15,0	13,3	13,5
Німеччина	–	22,0	–	22,3	–	23,4	–	–	13,7	–	14,2	–	15,0	–
Польща	8,5	8,8	9,1	9,5	9,8	10,0	10,8	6,6	6,6	6,8	7,2	7,4	7,5	8,3
Румунія	4,7	5,2	5,2	5,3	5,2	5,3	5,4	3,7	3,1	3,4	3,4	3,3	3,3	3,4
Словаччина	12,2	12,4	12,5	12,0	12,3	12,0	13,5	10,4	10,7	10,8	10,5	10,7	10,1	10,8
Словенія	19,1	23,6	23,1	24,0	23,6	22,9	22,2	11,7	13,7	13,6	13,6	13,6	12,5	12,5
Угорщина	14,6	14,9	14,9	15,1	14,1	13,5	12,7	9,6	9,9	9,8	9,8	9,6	9,2	9,0
Чеська Республіка	16,2	17,2	18,2	19,1	19,9	20,3	19,9	9,0	9,6	9,9	10,6	11,2	11,5	11,2
Україна**	9,5	9,1	8,5	8,0	7,5	7,5	6,0	7,0	6,8	6,3	6,0	5,6	5,5	3,9

* до 1 липня 2013 року – ЄС 27.

** Дані за 2010–2015 роки містять постійних та тимчасових працівників (сумісників та осіб, які працюють за договорами цивільно-правового характеру, включаючи науково-педагогічних працівників), дані з 2016 року наведені без урахування науково-педагогічних працівників, які не були задіяні у виконанні наукових досліджень і розробок.

Витрати на інновації для промислових підприємств в 2018 році здійснювалися переважно за власні кошти: з 12180 млн. грн. сума власних коштів 10742 млн. грн., тобто близько 90%. З державного бюджету фінансувалися інновації у виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів. На думку Амоші О. І. та Саломатіної Л. М. [9], однією з умов технічної модернізації є розвиток лізингових відносин, які дозволять підприємствам придбавати дороге високотехнологічне обладнання.

Світовий досвід показує, що лізинг як перспективна форма інвестування бізнесу забезпечує економію коштів, знижує ступінь ризику, стимулює оновлення виробництва. Суб'єктам підприємництва (лізингоотримувачам), які мають фінансові труднощі з придбанням необхідного обладнання, надається реальна можливість отримати його шляхом лізингу на вигідних умовах. З урахуванням необхідності розвитку лізингових відносин, доцільно створити певний комплекс гарантій з боку держави тим фінансово-кредитним установам, які надаватимуть кредити малим підприємствам на придбання обладнання саме у такий спосіб.

Загалом підтримуючи таку думку, вважаємо, що економічні перетворення, які виникають в результаті самоорганізації, цілеспрямованих зусиль та змін у зовнішньому середовищі, потребують періодичного проведення реструктуризації, тому промислові підприємства мають йти шляхом модернізації, реорганізації, адаптації та впровадження нововведень до повної реструктуризації з метою підвищення ефективності своєї діяльності.

Висновки. Перспективи подальших досліджень. Визначення шляхів диверсифікації розвитку промислових підприємств через технічну реструктуризацію є першочерговим завданням, яке викликане змінами сьогодення. Застосування шляхів розвитку підприємств, які мали місце в умовах стабільного розвитку, втрачають свою актуальність. Натомість вони потребують застосування нових, адаптивних і швидкоокупних заходів, які

набувають все більшої актуальності. Підґрунтям технічної реструктуризації промислових підприємств повинна бути можливість застосування лізингу, що дозволить підприємствам не тільки придбавати високотехнічне оснащення, але й унеможливить вплив ризику. Однак важливою умовою повинні стати зміни правового, управлінського, економічного, фінансового, виробничого, техніко-технологічного і структурного характеру. З метою пошуку шляхів диверсифікації розвитку промислових підприємств доречно застосовувати різні форми співпраці, поєднувати різні способи залучення коштів і оптимізовувати їх у часовому просторі. Ці, на перший погляд, незначні кроки дозволять під іншим кутом проаналізувати підприємство, скоригувати завдання і розширити вектори його розвитку.

Використана література

1. Терещенко О. О., Волошанюк Н.В. Фінансові доміанти реструктуризації підприємств. *Фінанси України*. 2009. № 4. С. 82-90.
2. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: А.М. Поддєрьогін, Л.Д. Буряк, М.Д. Білик та ін.: кер. авт. кол. і наук. ред.. проф. А.М. Поддєрьогін. – 7-е вид. К.: КНЕУ, 2008. – 546 с.
3. Структура валової доданої вартості за видами економічної діяльності. – URL: <https://data.gov.ua/dataset/80469628-7630-4c3e-b010-7f564dc88b31/resource/374667cb-6be0-4ad4-902d-d7001973499b>
4. Економічна статистика. – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/prom.htm
5. Кошевий М. М. Актуальні аспекти наукоємних виробництв та наукоємних галузей економіки. *Ефективна економіка*. 2011. № 11. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1179>
6. Знаменский В. В. Теоретические основы развития наукоёмких отраслей. – URL: http://mami.ru/science/mami145/scientific/article/s11/s11_20.pdf.
7. Наукова та інноваційна діяльність України. Статистичний збірник. 2018. – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/zb_nauka_2018.pdf
8. Евростат. Ваш ключ до європейської статистики. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database>
9. Амоша О.І., 2017. Інноваційний розвиток промислових підприємств у регіонах: проблеми та перспективи. *Економіка України*. № 3(664). С.20-34.

References

1. Tereshchenko O. O., Voloshaniuk N.V. Finansovi dominanty restrukturyzatsii pidpriemstv. Finansy Ukrainy. 2009. № 4. S. 82-90.
2. Poddierohin A.M. Finansy pidpriemstv: A.M. Poddierohin, L.D. Buriak, M.D. Bilyk ta in.: ker. avt. kol. i nauk. red.. prof. A.M. Poddierohin. – 7-e vyd. K.: KNEU, 2008. – 546 s.
3. Struktura valovoi dodanoi vartosti za vydamy ekonomichnoi diialnosti. – URL: <https://data.gov.ua/dataset/80469628-7630-4c3e-b010-7f564dc88b31/resource/374667cb-6be0-4ad4-902d-d7001973499b>.
4. Ekonomichna statystyka. – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/prom.htm.
5. Koshevi M. M. Aktualni aspekty naukoiemnykh vyrobnytstv ta naukoiemnykh haluzei ekonomiky. Efektyvna ekonomika. 2011. № 11. - URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1179>.
6. Znamenskyi V. V. Teoretycheskye osnovy razvytyia naukoemnykh otraslei. – URL: http://mami.ru/science/mami145/scientific/article/s11/s11_20.pdf.
7. Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy. Statystychnyi zbirnyk. 2018. – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/zb_nauka_2018.pdf.
8. Evrostat. Vash kliuch do yevropeiskoi statystyky. – URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database>.
9. Amosha O.I., 2017. Innovatsiinyi rozvytok promyslovykh pidpriemstv u rehionakh: problemy ta perspektyvy. Ekonomika Ukrainy. № 3(664). S.20-34.

ГОРАЛЬ ЛИЛИАНА

доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры финансов,
проректор по научно-педагогической работе
Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа,
г. Ивано-Франковск, Украина

КЛИМЕНКО КОНСТАНТИН

главный бухгалтер ПАТ «Укртранснефть»

КОРОЛЬ СВЕТЛАНА

кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов
Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа,
г. Ивано-Франковск, Украина

ФЕДОРОВИЧ ИРИНА

кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры прикладной экономики
Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа,
г. Ивано-Франковск, Украина

ПУТИ ДИВЕРСИФИКАЦИИ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ СКВОЗЬ ПРИЗМУ ИХ ТЕХНИЧЕСКОЙ РЕСТРУКТУРИЗАЦИИ

Аннотация. В статье раскрыты основные подходы к трактовке реструктуризации промышленных предприятий, в частности в контексте технической реструктуризации. Определена основная цель реструктуризации предприятий, которая заключается в максимально быстрой адаптивности к перманентным изменениям. В то же время выделены цели для ее достижения, имеющие признаки правовых, управленческих, экономических, финансовых, производственных, технико-технологических и структурных изменений.

Проведен анализ современного состояния промышленных предприятий. Определена структура валовой добавленной стоимости по видам экономической деятельности, в частности предприятий перерабатывающей промышленности, торговли, финансовой и страховой деятельности, транспорта и тому подобное. Приведены индексы промышленной продукции по отдельным видам деятельности, которые имеют место в сегодняшних условиях, что позволило констатировать структуру добавленной стоимости как непроизводственную и уменьшение (или отсутствие) технологического уклада промышленности. В разрезе анализа выявлено наукоемкие отрасли, среди которых аэрокосмическая; производство компьютеров и конторского оборудования; производство электронных средств коммуникаций; фармацевтическая промышленность; поставки нефти, газа и электроэнергии. Путем сравнения количества лиц, занятых в научно-исследовательских и опытно-конструкторских работах в Украине и мире, констатировано чрезвычайно низкое их количество, что связано с ежегодным уменьшением финансирования НИОКР.

Значительное внимание в работе уделено лизинговым отношениям, которые значительно упрощают процесс технической реструктуризации. В общем перманентные изменения порождают экономические преобразования, которые возникают в результате самоорганизации, целенаправленных усилий и изменений во внешней среде, поэтому нуждаются в периодическом проведении реструктуризации. Определены основные препятствия в выборе путей диверсификации развития промышленных предприятий и предложены направления их выбора, имеющие целью модернизацию, реорганизацию, адаптацию и внедрение нововведений в полной реструктуризации с целью повышения эффективности их деятельности.

Ключевые слова: реструктуризация, техническая реструктуризация, промышленные предприятия, диверсификация, развитие.

HORAL LILIANA

Doctor of Economics, Professor, Professor of Finance,
Vice-Rector for Research and Teaching
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

KLIMENKO KOSTIANTIN

chief accountant of Public Company (PC) "Ukrtransnafta"

KOROL SVITLANA

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Finance
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

FEDOROVICH IRYNA

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Applied Economics
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

**WAYS OF DIVERSIFICATION OF DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL
ENTERPRISES THROUGH THE PRISM OF THEIR TECHNICAL
RESTRUCTURING**

Annotation. The article reveals the main approaches to the interpretation of the industrial enterprises restructuring, in particular in the context of technical restructuring. Determined the main purpose of enterprise restructuring which is expressed in the fastest adaptability to permanent changes. At the same time goals for its achievement have been identified, having signs of legal, managerial, economic, financial, production, technical, technological and structural changes.

The analysis of the current state of industrial enterprise is carried out. The structure of gross value added by types of economic activity is determined, in particular enterprises of processing industry, trade, financial and insurance activities, transport, etc. Indices of industrial production by individual types of activity that take place in today's conditions are given, which made it possible to state the structure of value added as non-productive and the reduction (or absence) of the technological structure of industry. In the context of the analysis, science-intensive industries were identified, including aerospace; manufacture of computers and office equipment; production of communication electronic means; pharmaceutical industry; supply of oil, gas and electricity. By comparing the number of people engaged in research and development in Ukraine and around the world, their number has been proven to be extremely low, due to the annual decrease in R&D funding.

Considerable attention is paid to leasing relations, which greatly simplify the process of technical restructuring. The main obstacles in the choice of ways to diversify the development of industrial enterprises are outlined and the directions of their choice are proposed, aimed at modernization, reorganization, adaptation and introduction of innovations to full restructuring in order to increase the efficiency of their activities.

Key words: restructuring, technical restructuring, industrial enterprises, diversification, development.